

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) kohta“

(COM(2018) 382 final – 2018/0206 (COD))

(2019/C 62/27)

Raportöör: **Krzysztof BALON**Kaasraportöör: **Cinzia DEL RIO**

Konsulterimise taotlus	Euroopa Parlament, 11.6.2018
	Euroopa Liidu Nõukogu, 19.6.2018
Õiguslik alus	ELi toimimise lepingu artikli 46 punkt d, artikkel 149, artikli 153 lõike 2 punkt a, artikkel 164, artikli 168 lõige 5, artikli 175 lõige 3 ja artikkel 349
Vastutav seksioon	tööhõive, sotsiaalküsimuste ja kodakondsuse seksioon
Vastuvõtmine seksioonis	26.9.2018
Vastuvõtmine täiskogus	17.10.2018
Täiskogu istungjärk nr	538
Hääletuse tulemus	183/2/2
(poolt/vastu/erapooletuid)	

1. Järeldused ja soovitused

1.1. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee tervitab komisjoni ettepanekut Euroopa Sotsiaalfond Plussi kohta, mille eesmärk on parandada ELi vahendite vahelist kooskõla ja koostoimet, ühendades mõningad ELi fondid ja lihtsustades mõnda menetlust. Rõhutades ettepaneku mõningaid olulisi aspekte, nõuab komitee ettepaneku osas kiire, vastutustundliku ja tasakaalustatud otsuse langetamist enne järgmise aasta Euroopa Parlamendi valimisi.

1.2. Euroopa vajab jõulist kombinatsiooni majandus-, investeerimis- ja investeerimispoliitikast, et säilitada maailmamajanduses konkurentsivõime ning tagada kvaliteetne tööhõive, kõigile kättesaadav ja juurdepääsetav kvaliteetne haridus ja koolitus, ning võrdne juurdepääs tervishoiuteenustele, sotsiaalne kaasatus ja aktiivne osalemine ühiskonnas. ELi eelarve peab olema suuteline vastama sellistele peamistele probleemidele nagu noorte tööpuudus, oskuste mittevastavus, pikaajaline töötus, kiirelt muutuv tööjõuturg, uute töövormide mõju inimestele ja probleemid, mis võivad tekitada marginaalsete rühmade uut sotsiaalset tõrjutust ning millele lisandub püsivalt kõrge vaesuse määr mõnes riigis. Lisaks vajavad ELi rahastamise innovaatilist lähenemist verivärsked, digiteerimisest tulenevad probleemid ⁽¹⁾.

1.3. Komitee suhtub ettepanekusse ülimalt kriitiliselt, kuna sellega nähakse ette ELi ühtekuuluvuspoliitika rahastamise vähendamist. Konkreetselt Euroopa Sotsiaalfond Pluss puhul tähendab see 6 %-list vähendamist. Lisaks sellele ei nõustu komitee Euroopa Sotsiaalfond Plussi rahastatava ühtekuuluvuspoliitika minimaalse rahastamisosa (praegu 23,1 %) kaotamisega. Pidades silmas, et Euroopa Sotsiaalfond Pluss on Euroopa sotsiaalõiguste samba peamine rahastamisvahend, nõuab komitee, et Euroopa Sotsiaalfond Plussile eraldataks 30 % majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse poliitika koguvahenditest ning 30 % Euroopa Sotsiaalfond Plussi vahenditest kasutataks sotsiaalse kaasatuse meetmete rahastamiseks.

1.4. Erinevate fondide ja programmide koondamist uue Euroopa Sotsiaalfond Plussi katuse alla tuleks teostada hoolikalt, arvestades nende tõhususe ja tulemuslikkuse võimalikku suurenemist võrreldes eraldi rakendamise raamistikuga. Komitee palub komisjonil veelgi enam lihtsustada Euroopa Sotsiaalfond Plussi eeskirju korraldusasutustele ja toetusesaajatele,

⁽¹⁾ Vt näiteks komitee arvamus Mitmeaastane finantsraamistik pärast 2020. aastat“ (ELT C 440, 6.12.2018, lk 106).

tagades samal ajal projektide kooskõla ELi väärtustega. Aktiivse kaasatuse eeltingimused, mille kohaselt peavad liikmesriikidel Euroopa Sotsiaalfond Plussi pakutavateks toetusteks kvalifitseerumiseks olema vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemise riiklikud strateegiad, peaksid jätkuvalt kehtima kõigile liikmesriikidele ka järgmise mitmeaastase finantsraamistiku rahastamisperioodi jooksul.

1.5. Euroopa Sotsiaalfond Plussi tuleks kasutada viisil, mis on kooskõlas põhiõiguste harta, ÜRO lapse õiguste konventsiooni ja ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooniga. Euroopa partnerluse tegevusjuhendi (ECCP) reeglite järgimine võiks kehtida eeltingimusena; partnerluslepingud ja rakenduskavad tuleb läbi vaadata ning vaja on rakendada karistusi, kui ei täideta täielikult sellest tegevusjuhendist tulenevaid kohustusi.

1.6. Euroopa Liit peaks täiel määral kasutama kohalikul, riiklikul ja Euroopa tasandil tegutsevate sotsiaalpartnerite ja teiste kodanikuühiskonna organisatsioonide kogemusi ja suutlikkust, kaasates neid koos teenuste kasutajatega ja vastavalt nende eri rollile koos teenuste kasutajatega ELi rahastamise planeerimisse, rakendamisse, järelevalvesse ja hindamisse. Sotsiaalpartneritel ja teistel kodanikuühiskonna organisatsioonidel on Euroopa demokraatlikus projektis ülimalt oluline roll. Euroopa Sotsiaalfond Plussi kontekstis tähendab see seda, et avaliku sektori asutused peaksid hõlbustama nende juurdepääsu olemasolevatele vahenditele. Komitee toetab määruse artikli 40 lõikes 2 kirjeldatud Euroopa Sotsiaalfond Plussi komitee koosseisu läbivaatamist vastavalt ühissätete määruse artikli 6 lõike 1 punktile c ning pidades silmas Euroopa partnerluse käitumisjuhendit (ECCP).

1.7. Kohtadel aktiivsete organisatsioonide toetamiseks tuleks eraldada piisav osa olemasolevatest vahenditest väikeste kohalike organisatsioonide projektidele, samuti toetuste ümberjaotamiseks. Mitterahalisi toetusi tuleks käsitleda võrdsetel alustel rahalise panusega.

1.8. Piiriülesus (või piiriülene tegevus) peab olema reeglina kõigi liikmesriikide rakenduskavade kohustuslik osa. Seda on vaja selleks, et toetada Euroopa identiteedi kasvamist eri liikmesriikide kodanike hulgas.

1.9. Komitee leiab, et Euroopa ja selle elanike tulevikku silmas pidades on vaja ELi oluliste tegevusvaldkondade jaoks näha ette kõrge rahastamise tase. Need valdkonnad on järgmised: noorte kvaliteetne tööhõive, meeste ja naiste võrdõiguslikkuse algatused, haavatavate rühmade kaasamine ja tööhõive, elukestev õpe ja ümberõpe seoses kiiresti muutuva maailmaga, digiteeritud tööturg, üldist huvi pakkuvate avaliku sektori teenuste tugevdamine, samuti riiklike haldusasutuste, sotsiaalpartnerite, kodanikuühiskonna organisatsioonide suutlikkuse suurendamine – koos eri lähenemisviisiga sotsiaalse dialoogi tugevdamisele ja ühisele tegevusele –, sealhulgas nende osalemine fondi juhtimises parema järelevalve tagamiseks.

1.10. Võttes arvesse sotsiaalmajanduse kasvavat rolli ELi sotsiaalses mõõtmes, leiab komitee ka seda, et Euroopa Sotsiaalfond Plussi omaette konkreetseks, eraldiseisvaks eesmärgiks peaks saama sotsiaal-majandusliku tegevuse toetamine.

1.11. Komitee tervitab komisjoni ettepanekut määrata kindlaks rahaliste vahendite eraldamise uued näitajad. Praegune süsteem põhineb siiski endiselt peamiselt sisemajanduse koguproduktil (SKP). Lisaks on komitee on seisukohal, et Euroopa Sotsiaalfond Plussi ja Euroopa poolaasta riigipõhiste soovitude vahelist vastastikkust seost tuleb parandada. Komitee väljendab muret selle üle, et rakendada võidakse rangeid tingimusi. Seepärast rõhutab komitee, et nende seoste üle peavad riiklikud ja Euroopa asutused pidama läbirääkimisi, millesse tuleb täiel määral ja aktiivselt kaasata sotsiaalpartnerid ja teised kodanikuühiskonna organisatsioonid.

1.12. Sotsiaalpartnereid ja teisi kodanikuühiskonna organisatsioone tuleks pidada järelevalvekomiteede võrdväärseteks osalisteks, kellel on hääleõigus ja võimalus rakendada teatud juhtimisfunktsioone. Järelevalve peab hindama ka sotsiaalse kaasatuse meetmete edukust, mitte ainult rakendama kvantitatiivseid näitajaid.

1.13. Komitee rõhutab, et oluline on hoida Euroopa Sotsiaalfond Plussi majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse poliitika raames.

1.14. Komitee ei ole nõus ettepanekuga vähendada Euroopa Sotsiaalfondi Pluss Euroopa kaasrahastamise määra. Igal juhul ei tohiks sellise vähendamisega kaasnevad kulud langeda projektide elluvijate õlgadele.

2. Sissejuhatus: komisjoni ettepanekud mitmeaastase finantsraamistiku (2021–2027) ja ELi praeguse sotsiaalse olukorra kohta

2.1. 2. mail 2018. aastal avaldas Euroopa Komisjon teatise, mis sisaldas ettepanekuid seoses mitmeaastase finantsraamistikuga aastateks 2021–2027, sellele järgnes mitmeaastast finantsraamistikku ja Euroopa Sotsiaalfond Plussi käsitlevate määruste avaldamine vastavalt 29.–31. mail ja 1. juunil 2018.

2.2. Euroopa Parlament soovib suurendada Euroopa Liidu eelarvet 1,3 %-ni sisemajanduse koguproduktist (SKP) (ettepanekus pakutakse 1,08 %) ning omavahendite süsteemi tuleks reformida, et stabiliseerida uute meetmete rahastamist ja tegeleda uute ülesannetega. Ainult eelarve suurendamine võimaldab ELil, isegi pärast Brexiti, täita oma kohustusi ÜRO kestliku arengu eesmärkide täitmisel ning aitab Euroopa sotsiaaloiguste sambal, mis sätestab uue sotsiaal- ja tööturupoliitika eesmärgid ja põhimõtted Euroopa tasandil, edendada kvaliteetset töökohti ja võrdsete võimaluste tagamist, kvaliteetset haridust ja koolitust – mis peaks olema kõigile kättesaadav ja juurdepääsetav –, et vastata kiiretele muutustele tööturul ja tagada õiglasel töötingimused ning laiem sotsiaalne kaasatus ja kaitse, mis võimaldab kõigi aktiivset osalemist ühiskonnas.

2.3. Euroopa peab säilitama konkurentsivõime maailmajanduses ning tagama suure tööhõive ja kõrged sotsiaalsed standardid. Komitee nõuab mitmeaastase finantsraamistiku ja EFS+ ettepaneku osas kiire, vastutustundliku ja tasakaalustatud otsuse vastuvõtmist enne Euroopa Parlamendi valimisi.

2.4. Euroopa Liit on hetkel silmitsi uute probleemidega, mis tulenevad vajadusest ületada pikk majanduslik ja sotsiaalne kriis, ning tal on vaja tegeleda kiirelt muutuva tööjõuturu ja sellega seotud uute töövormide mõjuga, puudulike oskustega, tööjõu vähesel liikuvusega, aktiivse tööturupoliitika ning haridus- ja koolitussüsteemide vähesel tulemuslikkusega, samuti marginaaliseeritud rühmade, sealhulgas romade ja sisserändajate uue sotsiaalse tõrjutusega.

2.5. Noorte töötuse määr on ELis endiselt kõrge. Sellele lisandub mittestandardsete töölepingute ulatuslikum kasutamine, taaskord eriti noorte seas, ning mittetöötavate ja haridust või kutset mitteomandavate (NEET – *Not in Education, Employment or Training*) noorte püsivalt kõrge osakaal. Komitee on mitmes oma arvamuses juhtinud tähelepanu oskuste pakkumise ja tööandjate vajaduse mittevastavusele. Seetõttu on praegu vaja suurendada kvaliteetset tööhõivet ja seada prioriteediks noorte tööhõive. Mõnedes liikmesriikides on aga kriitiliseks muutumas teiste rühmade – nagu naised, eakad inimesed ja sisserändajad – töötus ja see nõuab konkreetseid lahendusi.

2.6. Uute tehnoloogiate, digiteerimise ja tehisintellekti kasutuselevõtul on suur mõju töökohtadele: selleks et kasutada tulevikus suuremat osa töövõimalustest ja edendada ettevõtjate konkurentsivõimet, on vajalikeks vahenditeks kvaliteetne põhiharidus, kõrgetasemeline ja tõhus koolitus, elukestev õpe, uute oskuste omandamine või olemasolevate oskuste täiendamine ning ELi majanduse muutuvatele vajadustele vastamine koos sihipäraste oskuste ja pädevustega⁽²⁾. Selliseid vahendeid peab saatma majandus-, investeerimis- ja investeerimispoliitika tugev kombineerimine kaasava ja innovatsiooni põhise jätkusuutliku majanduskasvu kindlustamiseks.

2.7. Teine oluline aspekt on kodanike vaesuse tase: 118 miljonit ELi kodanikku (ehk 23,7 % Euroopa Liidu rahvastikust) elab endiselt vaesuses või sotsiaalses tõrjutuses või siis on neist ohustatud⁽³⁾. Samal ajal on palgavaesus mõnedes riikides endiselt kõrgel tasemel, millega kaasneb vaegtööhõive märkimisväärne suurenemine⁽⁴⁾.

3. Euroopa Sotsiaalfond Plussi käsitleva määruse ettepaneku põhiaspektid

3.1. Selleks et tugevdada ELi üksteist täiendavate vahendite vahelist kooskõla ja koostööd, suurendada paindlikkust, võimaldada fondidel paremini lähtuda lahendamist vajavatest probleemidest ning lihtsustada fondi programmitööd ja juhtimist, koondatakse uue Euroopa Sotsiaalfond Plussi (ESF+) alla mitmeaastase finantsraamistiku (2014–2020) järgmised fondid ja programmid:

— Euroopa Sotsiaalfond (ESF) ja noorte tööhõive algatus (*Youth Employment Initiative* – YEI);

⁽²⁾ ELT C 237, 6.7. 2018, lk 8.

⁽³⁾ Euroopa Komisjon, Ühine tööhõivearuanne 2017.

⁽⁴⁾ Eurostati ning sissetulekuid ja elamistingimusi käsitleva ELi statistika (EU-SILC) andmed. Asjaomases punktis ja mõnedes teistes punktides korraldatakse seisukohti, mis on esitatud Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee teabearuandes „Dokumendi SOC 537 järelemeetmed“, mis edastati Euroopa Komisjonile pärast ühehäälselt vastuvõtmist komitee 534. täiskogu istungil 18.–19. aprillil 2018. Teabearuandes tsiteeritakse sageli arvamust ELT C 173, 31.5.2017, lk 15.

- Euroopa abifond enim puudust kannatavate isikute jaoks (*Fund for European Aid to the Most Deprived* – FEAD);
- tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni programm (*Employment and Social Innovation* – EaSI) ja
- liidu mitmeaastane tervisevaldkonna tegevusprogramm (tervisprogramm).

3.2. Euroopa Sotsiaalfond Plussi kogueelarve aastateks 2021–2027 on umbes 101 miljardit eurot (jooksevhindades), millest 100 miljardit eurot läheb Euroopa Sotsiaalfond Plussi selle haru jaoks, mida rakendatakse eelarve jagatud täitmise raames (endine ESF ja endine FEAD). Eelarve otsese täitmise raames rakendatava Euroopa Sotsiaalfond Plussi haru rahastamispakett on jooksevhindades 1 174 miljonit eurot, millest 761 miljonit eurot on ette nähtud tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni toetuseks ning 413 miljonit eurot tervishoiule. Euroopa Sotsiaalfond Pluss hõlmab ka noorte tööhõive algatust (YEI), mille rahaeraldistest on 10 % suunatud noortele vanuses 15–29 aastat. Vähemalt 25 % riiklikest Euroopa Sotsiaalfond Plussi vahenditest eraldatakse sotsiaalse kaasatuse edendamiseks ja vaesusega võitlemiseks. Lisaks peavad liikmesriigid eraldama vähemalt 2 % oma Euroopa Sotsiaalfond Plussi vahenditest enim puudust kannatavatele inimestele suunatud meetmetele.

3.3. Selleks et lihtsustada Euroopa Sotsiaalfond Plussi rakendamist, vähendada toetusesaajate halduskoormust ja suunata tähelepanu tulemuste saavutamisele, nähakse ühissätete määruses ette mitu sätet. Euroopa Sotsiaalfond Plussi määrusega nähakse ette ka meetmed materiaalse puuduse probleemi lahendamiseks, tulles seega vastu sidusrühma soovile säilitada seda liiki abi suhtes kergemad nõuded ning lihtsustada andmete kogumist ning järelevalve- ja aruandlusnõudeid.

4. Üldised märkused komisjoni kavandatud määruse kohta

4.1. Komitee tervitab komisjoni Euroopa Sotsiaalfond Plussi käsitlevat ettepanekut, eelkõige:

- selle kooskõla Euroopa sotsiaalõiguste sambaga;
- selle kvaliteedijuhised parandatud näitajate kaudu;
- suurema lihtsustamise ja paindlikkuse vajaduse tunnustamist;
- keskendumist kolmele valdkonnale: tööhõive, haridus ja sotsiaalne kaasatus;
- prioriteetsete uuenduslike meetmete kasutuselevõttu, et toetada sotsiaalset innovatsiooni ja sotsiaalseid eksperimente, mis tugevdavad partnerlustel põhinevaid alt üles lähenemisviise;
- selle sidusust ja ühilduvust teiste rahastamisprogrammidega, nagu Erasmus⁽⁵⁾ ja Euroopa Regionaalarengu Fond, mitmeaastase finantsraamistiku poliitika peatüki „Investeerimine inimestesse“ raames;
- asjaolu, et see koondab üksikud fondid ja programmid, et parandada võitlust vaesuse, sotsiaalse tõrjutuse, töötuse ja vaegtööhõivega Euroopa Liidus.

4.2. Komitee kritiseerib asjaolu, et järgmise mitmeaastase finantsraamistiku kavandatav üldine tase on umbes 1,1 triljonit eurot, mis jääb reaalsuses allapoole praeguse mitmeaastase finantsraamistiku taset. Lisaks suhtub komitee väga kriitiliselt ELi ühtekuuluvuspoliitika rahastamise kavandatavasse peaaegu 7%-lisse kärpimisse uues mitmeaastases finantsraamistikus (2021–2027). Ettepanekuga nähakse ette, et Euroopa Sotsiaalfond Plussi vahenditest kaetakse 27 % ühtekuuluvuspoliitika eelarvest. Tegelikult tähendab see Euroopa Sotsiaalfond Plussi rahastamise vähendamist 6 % võrra. Lisaks sellele ei nõustu komitee Euroopa Sotsiaalfond Plussi rahastatava ühtekuuluvuspoliitika minimaalse rahastamisosa (praegu 23,1 %) kaotamisega. Pidades silmas, et Euroopa Sotsiaalfond Pluss on Euroopa sotsiaalõiguste samba peamine rahastamisvahend, nõuab komitee, et 30 % majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse poliitika vahenditest eraldatakse Euroopa Sotsiaalfond Plussile ning soovib kasutada 30 % selle fondi vahenditest sotsiaalse kaasatuse meetmete rahastamiseks. Komitee ei ole nõus ettepanekuga vähendada Euroopa Sotsiaalfondi Pluss Euroopa kaasrahastamise määra. Igal juhul ei tohiks sellise vähendamisega kaasnevad kulud langeda projektide elluvijate õlgadele.

4.3. Selles kontekstis kinnitab komitee kindlalt, et rahastamise eesmärgid nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil peavad:

- olema suunatud elukvaliteedi parandamise ning töö ja eraelu tasakaalu probleemile;

⁽⁵⁾ Komitee arvamuses „Erasmus“ (ELT lk 194) soovitatakse säilitada nimetus „Erasmus+“.

- pidama silmas investeeringuid kvaliteetseks haridusse ja koolitusse, mis peaks olema juurdepääsetav ja taskukohane kõigile ning olema suunatud tööturu praegustele ja tulevastele vajadustele;
- vähendama tööpuudust ja oskuste mittevastavust nõudlusele – eelkõige pikaajalist ja noorte töötust – ning vaegtööhõivet, samuti laiendama koolitust ja õiglasi töötajatele, kes on tegevad uutes (ebatüüpilistes) ja mõnedel juhtudel illegaalsetes töövormides;
- lahendama demograafilisi probleeme ning tagama kõigile piisava ja jätkusuutliku sotsiaalkaitse kogu elutsükli jooksul;
- edendama puuetega inimeste kaasatust ja nende juurdepääsuvõimalusi;
- looma, testima, hindama ja laiendama innovaatilisi lahendusi ning tugevdama alt ülespoole lähenemisviise, mis tuginevad avaliku sektori asutusi, erasektorit, sotsiaalpartnereid ja teisi kodanikuühiskonna organisatsioone kaasavatele partnerlustele;
- edendama võrdseid võimalusi ja võitlema igasuguse diskrimineerimise vastu;
- parandama marginaaliseeritud rühmade, k.a kodutute, tööhõivet ja sotsiaal-majanduslikku integratsiooni;
- toetama sisseerandajate integratsiooni;
- pakkuma individualiseeritud pere- ja kogukonnapõhist toetust, suurendades juurdepääsu taskukohastele, jätkusuutlikele ja kvaliteetsetele sotsiaalteenustele, samuti tervishoiu- ja majutusteenustele;
- toetama sotsiaalpartnerite ühiseid meetmeid;
- toetama haldusorganite/asutuste, sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonide suutlikkuse suurendamist.

4.4. Kuna suurema konkurentsivõimega, sidusam, paindlikum ja sotsiaalsem Euroopa sõltub peamiselt ELi struktuurifondidest, siis on liikmesriikidel eriline kohustus investeerida Euroopa Sotsiaalfond Plussi vahendeid valitsusasutuste ja ilma majandushuvita sotsiaalmajandussektori üksuste pakutavatesse sotsiaalteenustesse.

4.5. Erinevate fondide ja programmide koondamist uue Euroopa Sotsiaalfond Plussi katuse alla tuleks teostada hoolikalt, arvestades nende tõhususe ja tulemuslikkuse võimalikku suurenemist võrreldes eraldi rakendamise raamistikuga ⁽⁶⁾.

4.6. Komisjon teeb ettepaneku liita noorte tööhõive algatus Euroopa Sotsiaalfond Plussiga, et tagada noortele suunatud tegevuste järjepidevus ja tõhusus. Ettepaneku eesmärk on tugevdada liikmesriikide tööhõivepoliitikat. Tuleks lihtsustada noorte tööhõive algatuse rahastamisele juurdepääsu menetlusi ja tagada vahendite selge eraldamine. Kui see ei ole võimalik, võib olla kasulik jätta noorte tööhõive algatus eraldiseisvaks rahastamisalgatuseks. Lisaks tuleb astuda samme tagamaks, et arvutused, mille alusel liikmesriigid peavad kasutama vähemalt 10 % Euroopa Sotsiaalfond Plussi eelarvest noorte tööhõive algatuse rahastamiseks, oleksid tõhusad ja mõistlikud. Tuleb vältida noorte tööhõive algatuse marginaaliseerumist ja aastateks 2021–2027 eraldatud eelarve kahanemist ⁽⁷⁾.

4.7. Samuti on oluline tunnistada, et sotsiaalpartneritel ja – samadel alustel – teistel kodanikuühiskonna organisatsioonidel on ülimalt oluline roll Euroopa demokraatlikus projektis. Seepärast peavad avaliku sektori asutused lihtsustama nende juurdepääsu olemasolevatele vahenditele.

4.8. EL peaks täiel määral kasutama kohalikul, riiklikul ja Euroopa tasandil tegutsevate sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonide kogemusi ja suutlikkust, kaasates neid vastavalt nende eri rollile koos teenuste kasutajatega ELi rahastamise planeerimisse, rakendamisse, järelevalvesse ja hindamisse ⁽⁸⁾. Selleks tuleb selgelt viidata Euroopa partnerluse tegevusjuhendile. Vastavust kõnealuse juhendi reeglitele tuleb käsitada eeltingimuseks. Sotsiaalpartnerid ja muud kodanikuühiskonna organisatsioonid peaksid asjakohase toetuse saamisel töötama välja sobivad

⁽⁶⁾ Vt järelevalve uuring, lõpparuanne, leping nr VC/2017/0131, millega rakendatakse raamlepingut nr VC/2013/0017, lk 50.

⁽⁷⁾ Vt Euroopa Noortefoorumi analüüsi: https://www.youthforum.org/sites/default/files/2018-07/_ESF%2B%20data%20analysis_web-site.pdf.

⁽⁸⁾ ELT C 173, 31.5. 2017, lk 15.

hindamisvahendid ja võimaluse korral kasutama otseste toetusesaajate teadmisi⁽⁹⁾. Seda saab teha ainult bürokraatlikku koormust vähendades ning sotsiaalpartnerite ja muude kodanikuühiskonna organisatsioonide toetamise rahastamiseeskirju lihtsustades.

4.9. Piisav osa olemasolevatest vahenditest tuleks eraldada väikeste kohalike organisatsioonide projektidele, samuti toetuste ümberjaotamiseks. See võimaldaks toetada kohalikul tasandil aktiivseid organisatsioone ja eneseabirühmi ning aitaks vältida või leevendada kodanikuühiskonna organisatsioonide ülemäärase kaasrahastamisega kaasneva halduskoormuse kahjulikku mõju. Mitterahalisi toetusi tuleks käsitleda samasugustel alustel kui rahalisi panuseid.

4.10. Tuleb märkida, et enamustel juhtudel ei paku sellised rahastamisvahendid nagu laenud, tagatised või omakapital sotsiaalprojektidele piisavat rahastust. Seetõttu tuleks peamiseks rakendusmehhanismiks valida toetused, välja arvatud juhul, kui teised finantsvahendid on tõhusamad.

4.11. Komitee palub komisjonil veelgi enam lihtsustada Euroopa Sotsiaalfond Plussi eeskirju korraldusasutustele ja toetusesaajatele. Komisjon ja korraldusasutused peaksid siiski võtma konkreetseid meetmeid, tagamaks, et lihtsustamisega ei tekitataks finantsriske kodanikuühiskonna organisatsioonidele, kes töötavad vaesusest ja sotsiaalsest tõrjutusest mõjutatud inimestega ja nende heaks. Sellised riskid on seotud eeskätt isikuandmete kogumist puudutavate ulatuslike nõuetega.

4.12. Rahastamiseeskirjade igasuguse lihtsustamise tulemusena ei peaks kaotama selliseid mehhanisme (nt eeltingimused), mis on ette nähtud selleks, et tagada ELi fondidest rahastatavate projektide vastavus ELi väärtustele, eelkõige kohustusele austada inimõigusi. Aktiivset kaasatust käsitlevad eeltingimused, mille kohaselt peavad liikmesriikidel Euroopa Sotsiaalfond Plussi pakutavateks toetusteks kvalifitseerumiseks olema vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemise riiklikud strateegiad, peaksid jätkuvalt kehtima kõigile liikmesriikidele ka järgmise mitmeaastase finantsraamistiku rahastamisperioodi jooksul.

4.13. Kuna Euroopa Sotsiaalfond Pluss on Euroopa fond, peab piiriülesus (või piiriülene tegevus) olema reeglina kõigi liikmesriikide rakenduskavade kohustuslik osa. Seda on vaja selleks, et toetada Euroopa identiteedi kasvamist eri liikmesriikide kodanike hulgas ning muuta ELi poolt oma kodanikele pakutav finantsabi palju nähtavamaks. Piiriüleste projektide rakendamisele kaasa aitamiseks tuleks jätkuvalt kasutada praeguse rahastamisperioodi (2014–2020) häid tavasid ja tõhusaid vorminguid ning neid liikmesriikides levitada.

5. Konkreetsete märkused ja nõuded seoses kavandatava määrusega

5.1. Komitee leiab, et Euroopa Sotsiaalfond Plussile on vaja seada konkreetsed eesmärgid, millega näha ette kõrgetasemeline rahastamine tegevusvaldkondadele, mis on olulised Euroopa tuleviku ja selle elanike jaoks, mis on järgmised:⁽¹⁰⁾

- kvaliteetne noorte tööhõive;
- soolise võrdsuslikkuse alased algatused;
- haavatavate rühmade, nagu puudega inimesed ja sisseerandajad, kaasamine ja tööhõive;
- juurdepääs elukestvale õppele kiiresti muutuva digiteeritud tööturu kontekstis;
- üldist majandushuvi pakkuvate avalike teenuste tugevdamine, kuna need aitavad kaasa paremale elukvaliteedile ning töö- ja eraelu paremale tasakaalule;
- riiklike haldusasutuste, sotsiaalpartnerite ja teiste kodanikuühiskonna organisatsioonide suutlikkuse suurendamine parema juhtimise, sealhulgas fondi juhtimise tagamiseks.

⁽⁹⁾ Samas ja „Dokumendi SOC/537 järelmeetmed“.

⁽¹⁰⁾ Vt kavandatud ettepaneku artiklid 3 ja 4.

5.2. Võttes arvesse sotsiaalmajanduse kasvavat rolli ELi sotsiaalses mõõtmises, leiab komitee ka seda, et Euroopa Sotsiaalfond Plussi omaette konkreetseks eesmärgiks peaks saama sotsiaal-majandusliku tegevuse toetamine⁽¹¹⁾. Kavandatavad meetmed peaksid keskenduma sotsiaalmajandusele tervikuna, arvestades selle kogu mitmekesisust liikmesriikides. Komisjonil palutakse teha liikmesriikidega koostööd, et edendada sotsiaalmajanduse jaoks soodsat ökosüsteemi.

5.3. Komitee tervitab komisjoni ettepanekut määrata kindlaks uued vahendite eraldamise näitajad selliste teemade rahastamiseks noorte tööpuudus, madal haridustase, kliimamuutused ja sisserändajate majutus/integratsioon, nii et need kajastaksid paremini sotsiaalset ja majanduslikku olukorda Euroopa piirkondades, ning viia need näitajad vastavusse Euroopa sotsiaaloiguste samba sotsiaalse tulemustabeliga. Praegune vahendite eraldamise süsteem põhineb siiski endiselt peamiselt SKP-le⁽¹²⁾.

5.4. Komitee on seisukohal, et väga oluline on Euroopa Sotsiaalfond Plussi ja Euroopa poolaasta riigipõhiste soovitude vaheline vastastikune seos. Samas väljendab komitee muret ka rangete tingimuste üle, mida võidakse rakendada. Seepärast rõhutab komitee, et nende seoste üle peavad riiklikud ja Euroopa asutused pidama läbirääkimisi, millesse tuleb täiel määral ja aktiivselt kaasata sotsiaalpartnerid ja teised kodanikuühiskonna organisatsioonid,⁽¹³⁾ kuna oluline on tagada strateegia nii keskpikas kui pikas perspektiivis.

5.5. Komitee rõhutab, et on oluline, et Euroopa Sotsiaalfond Pluss oleks jätkuvalt majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse poliitika kohaldamisalas, pidades silmas majanduskasvu, tööhõive eesmärkide ja sotsiaalse kaasatuse vahelist vastastikkust täiendavust. Euroopa Sotsiaalfond Plussi lisaväärtus võrreldes liikmesriigi tegevusega on seotud teiste struktuurifondide territoriaalsete vajaduste ja integratsiooniga, et viia ellu järjepidevaid ja ulatuslikke algatusi kohalikul tasandil. Selles raamistikus on piirkondlik ja kohalik mõõde ülimalt oluline kohandatud meetmete kavandamiseks ja rakendamiseks.

5.6. Komiteel on heameel, et liikmesriikidele on pandud kohustus tagada sotsiaalpartnerite ja teiste kodanikuühiskonna organisatsioonide piisav osalemine sellise poliitika elluviimises, mida toetab Euroopa Sotsiaalfond Plussi ning eraldada asjakohane summa Euroopa Sotsiaalfond Plussi vahenditest nende suutlikkuse suurendamiseks ja ühismeedmete rakendamiseks. See peaks hõlmama konkreetset lähenemisviisi sotsiaalpartnerite suutlikkuse suurendamiseks kooskõlas 2016. aasta neljapoolse avaldusega sotsiaaldialoogi uue alguse kohta ning tagama, et korraldusasutused eraldavad vahendeid vastavalt vajadusele koolituse ja võrgustike loomise kaudu, ja tugevdama sotsiaalset dialoogi ning sotsiaalpartnerite ühist tegevust⁽¹⁴⁾.

5.7. Selleks et soodustada teiste kodanikuühiskonna organisatsioonide piisavat osalemist Euroopa Sotsiaalfond Plussi vahenditest toetatavas tegevuses, eelkõige sotsiaalse kaasatuse, soolise võrdõiguslikkuse ning naiste ja meeste võrdsuse võimaluste valdkonnas, peavad korraldusasutused tagama nende organisatsioonide suutlikkuse suurendamiseks Euroopa Sotsiaalfond Plussi vahendite eraldamise asjakohases ulatuses.

5.8. Liikmesriigid peaksid täiel määral kasutama Euroopa partnerluse tegevusjuhendi (ECCP) artiklit 17. Kuna partnerluslepingud ja rakenduskavad on Euroopa Komisjoni ja riikide ametiasutuste vaheliste läbirääkimiste tulemus, võiks komisjon selliste kokkulepete heakskiitmisel seada kõrgemaid nõudmisi ning nõuda parandusi, kui ei järgita täielikult partnerluspõhimõttest tulenevaid kohustusi⁽¹⁵⁾. Lisaks tuleks uueks perioodiks 2021–2027 läbi vaadata Euroopa partnerluse tegevusjuhend ning selgelt määratleda sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna organisatsioonide rollid. Komitee toetab määruse artikli 40 lõikes 2 kirjeldatud Euroopa Sotsiaalfond Plussi komitee koosseisu läbivaatamist vastavalt ühissätete määruse artikli 6 lõike 1 punktile c ning pidades silmas Euroopa partnerluse käitumisjuhendit (ECCP). Seepärast peaks artikli 40 lõikes 2 olema sätestatud, et iga liikmesriik nimetab asjaomasesse komiteesse ühe valitsuse esindaja, ühe töötajate organisatsiooni esindaja, ühe tööandjate organisatsiooni esindaja ja ühe kodanikuühiskonna esindaja.

5.9. Euroopa Komisjon peaks selgitama miinimumnõudeid, mida liikmesriikide ametiasutused peavad täitma partnerluse rakendamisel, sh puuduliku rakendamise korral sanktsioonide kehtestamine. Liikmesriikide iga suutmatust järgida Euroopa partnerluse tegevusjuhendit tuleks karistada eri meetmetega, tõsiste eiramisjuhtumite puhul võiks rakendada maksete peatamist, nii nagu on ette nähtud Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide puhul⁽¹⁶⁾.

⁽¹¹⁾ Vt kavandatava määruse artikkel 4.

⁽¹²⁾ Vt kavandatava määruse artikkel 4.

⁽¹³⁾ Vt kavandatava määruse artikkel 7.

⁽¹⁴⁾ Vt kavandatava määruse artikkel 8.

⁽¹⁵⁾ Vt kavandatava määruse artikkel 4.

⁽¹⁶⁾ Vt kavandatava määruse artiklit 34.

5.10. Järelevalvekomiteed peaksid töötama läbipaistvamalt ja eesmärgipärasemalt ning kasutama konkreetseid juhtimisfunktsioone. Sotsiaalpartnereid ja teisi kodanikuühiskonna organisatsioone tuleks pidada järelevalvekomiteede võrdväärtseteks osalisteks ja seega kohustuslikeks liikmeteks ja neil peaks olema hääleõigus. Järelevalve peaks tagama ka, et rahastamisvahendeid kasutatakse viisil, mis on kooskõlas põhiõiguste harta ja rahvusvaheliste inimõiguste standarditega, sh ÜRO lapse õiguste konventsioon ja ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioon, mille on ratifitseerinud EL ja selle 27 liikmesriiki. Lisaks peab järelevalve hindama ka sotsiaalse kaasatuse meetmete edukust, mitte ainult rakendama kvantitatiivseid näitajaid ⁽¹⁷⁾.

Brüssel, 17. oktoober 2018

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Luca JAHIER

⁽¹⁷⁾ Vt kavandatud määruse artiklid 38 ja 39.